

ارائه الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر مهارت آموزی و کارآفرینی

یاسر وطنی^۱

مجید نصیری*^۲

هادی ثنائی پور^۳

محمد باقر گرجی^۴

چکیده

تحقیق حاضر با هدف ارائه الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر مهارت آموزی و کارآفرینی می باشد. تحقیق حاضر از نظر هدف بنیادی و رویکرد کاربردی دارد و روش تحقیق آمیخته (کیفی-کمی) است. جامعه آماری بخش کیفی شامل کارشناسان و اساتید دانشگاه در حوزه مهارت آموزی و کارآفرینی و مدیریت در استان گلستان می باشند. روش نمونه گیری از نوع گلوله برفی می باشد که تعداد آن ۱۱ نفر می باشند و در بخش کمی شامل مدیران ارشد، افراد با تجربه، در بخش اشتغال استان گلستان می باشند و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده ۹۵۰ نفر انتخاب شد که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۲۷۴ نفر می باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی بصورت مصاحبه نیمه ساختار و در بخش کمی بصورت پرسشنامه محقق ساخته می باشد. برای شناسایی شاخص های توسعه پایدار اجتماعی از الگوی تحلیل محتوا (کیفی) و برای شناسایی شاخص های مهارت آموزی و کارآفرینی از الگوی فراترکیب استفاده شد. جهت تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS20 و Smart PLS استفاده شد. سازه های مورد بررسی جهت ارائه مدل اولیه توسعه پایدار اجتماعی؛ اعتماد اجتماعی، مشارکت و همبستگی اجتماعی، پایداری زیست محیطی، پایداری اقتصادی، مسئولیت پذیری اجتماعی می باشند و سازه های مورد بررسی جهت ارائه مدل اولیه مهارت آموزی و کارآفرینی؛ استراتژی کارآفرینانه، فرصت ها و قابلیت های مهارت آموزی و کارآفرینی، فرهنگ مهارت آموزی و کارآفرینی، مدیریت مهارت آموزی و کارآفرینی و پشتیبانی حاکمیت می باشند. نتایج مدل ساختاری نشان داد که مهارت آموزی و کارآفرینی بر توسعه پایدار اجتماعی با توجه به ضریب مسیر ۰/۸۵۱ و آزمون t ، ۲۶/۳۵۹ ارتباط مثبت و معنی دار و قوی دارد. همین طور اعتماد اجتماعی و پایداری اقتصادی رابطه معنی دار و قوی با توسعه پایدار اجتماعی دارد و مشارکت و همبستگی، پایداری زیست محیطی و مسئولیت پذیری اجتماعی ارتباط متوسطی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. عوامل جهت گیری استراتژی، فرهنگ، فرصت ها و قابلیت ها ارتباط قوی و معناداری با مهارت آموزی و کارآفرینی دارد، از طرفی مدیریت و پشتیبانی حاکمیت رابطه متوسطی با مهارت آموزی و کارآفرینی دارد.

1) دانشجوی دکتری، کارآفرینی-توسعه، واحد علمی آبادکتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران

2) * نویسنده مسئول استاد، گروه اقتصاد، واحد علمی آبادکتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران.

3 استادیار گروه مدیریت، دانشکده علوم انسانی آزادشهر، دانشگاه گنبدکاوس، گنبدکاوس، ایران Mnasiri@yahoo.com

4) استادیار، گروه مدیریت، واحد علمی آبادکتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران

کلیدواژگان: توسعه پایدار اجتماعی، مهارت آموزی و کارآفرینی، مدل ساختاری، روش تحقیق آمیخته

مقدمه

تغییرات سریع محیطی ضرورت توسعه توانمندی های کارآفرینی (مهارت آموزی) در کشور به منظور ایجاد کسب و کارهای جدید، استفاده از ظرفیت های بدون استفاده، توسعه ظرفیت های موجود و حل مشکلات اجتماعی بوده و در پاسخ به این چالش ها، ماموریت جدید دانشگاه ها، ایجاد توانمندی های کارآفرینی در دانش آموختگان دانشگاه هاست (ملک اخلاق و همکاران ۱۳۹۳). کارآفرینی روش اندیشیدن، استدلال و عمل کردن براساس فرصت‌هاست (کنعانی و گلرد ۱۳۹۶). از سویی کارآفرینی عبارت است از ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره‌گیری از فرصت‌ها (رضوی و همکاران ۱۳۹۴). از سوی دیگر کارآفرینان نیازمند مهارت های متفاوتی هستند تا بتوانند در ارتقای ابتکارات ایجاد کسب و کار سازمانی به موفقیت برسند. آن ها باید آینده‌ی سازمان و تغییراتی را که احتمالاً در توانایی های بنگاه برای توجیه و تأیید ایجاد کسب و کار سازمانی رخ می دهند، پیش بینی کنند. این توانایی نیازمند درک راهبرد، بازارها و دیگر توانمندیهای بنگاه است. کارآفرینان باید درک کنند که چگونه ابتکارات مرتبط با کسب و کار می توانند بر واحدهای مختلف سازمانی به شکلی کاملاً متفاوت تأثیر بگذارند و چگونه حول این موضوعات کار کنند (آردچیویل و ری ۲۰۰۳). برنامه ریزی کارآفرینای می تواند اثرات بسیار زیادی را در جامعه به دنبال داشته باشد. این اثرات را می توان در ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی مورد بررسی قرار داد. از ابعاد بسیار مهم کارآفرینی و مهارت آموزی، ایجاد شغل و استخدام افراد در شرکت های نوپا می باشد که خود می تواند اثرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خاصی را به دنبال داشته باشد. این مسئله به ویژه از لحاظ سیاسی و اجتماعی و به خاطر کاهش تنش های ناشی از بیکاری و هم چنین جنبه های روانی آن بر افراد بیکار، می تواند یک مزیت غیر قابل انکار برای آموزش کارآفرینی (مهارت آموزی) محسوب شود. از سوی دیگر با توجه به تجربه بشر مبتنی بر رشد یک بعدی اقتصادی و مشکلات بوجود آمده مبنی بر تخریب محیط زیست و آسیب های زیاد اجتماعی دانشمندان به دنبال تعریف جدید و کاملی از توسعه که همه جنبه های نیاز بشر را در طول زمان دربر داشته باشد برآمدند. توسعه پایدار توسعه ای است که نیازهای نسل حاضر را برآورده سازد بدون اینکه توانایی نسل آینده را در برآورده ساختن نیازهای خویش محدود نماید. بدیهی است

که بشر برای تأمین نیازهای خود ناگزیر از استفاده از منابع طبیعی است اما با روش هایی چون افزایش بهره وری منابع و استفاده از انرژی های نو یا پاک می توان برداشت منابع طبیعی را به حداقل ممکن رساند در توسعه پایدار، جذب ضایعات تولید، کارکرد اصلی محیط زیست و یک محدودیت در رشد اقتصادی محسوب می شود، ضمناً جنبه های فرهنگی، بسط عدالت اجتماعی و ... بیشتر مدنظر است (بولتون و تامسون ۲۰۰۴). توسعه پایدار دربردارنده تغییر روابط بین انسان و طبیعت در زمان کنونی و در طول زمان است (فنی، ۱۳۸۴). در توسعه پایدار انسان مرکز توجه است و انسانهای هماهنگ با طبیعت سزاوار حیاتی توأم با سلامت و سازندگی هستند (خزایی و همکاران ۱۳۹۱) اصل موازنه بین خواسته های اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی هر نسل با توجه به سهم نسلهای آینده از منابع محدود زمین محور سیاست گذارهای شهری و چیدمان سکونتگاه است (بردلی ۲۰۱۶). در نتیجه مفهوم توسعه پایدار معنای گسترده ای میابد که تمامی جوانب زندگی انسانها را دربر می گیرد که در آن سیاستهایی در زمینه اقتصادی؛ بازرگانی؛ تکنولوژی؛ منابع طبیعی؛ آموزشی و بهداشتی؛ صنعت و ... به گونه ای برنامه ریزی و طراحی می شود که توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را تداوم بخشد.

به طور کلی اهداف کارآفرینی را می توان کسب دانش مربوط به کار، تعیین و تقویت ظرفیت، استعداد و مهارت کارآموزی، القای مخاطره پذیری و تقویت نگرش ها برای پذیرش تغییر دانست (طبرسا ۱۳۹۲). کارآفرینی و مهارت آموزی می تواند یکی از موثرترین شیوه ها برای تسهیل انتقال جمعیت فارغ التحصیلان به بازار کار باشد، مطالعات در اروپا در این باره نشان داده است که چنین مهارت در کار توانسته است افراد را مسئولیت پذیر بار آورد و آن ها را تبدیل به کار آفرین یا متفکران حوزه کار کند و به طور موفقیت آمیزی در چالش های کسب و کار، موفق و خطر پذیر کند. در نتیجه نرخ بیکاری و شکست در کسب و کارها کم تر شده است (بونته، ۲۰۰۸). به این ترتیب مهارت آموزان و کارآفرینان برای توسعه پایدار اجتماعی همواره در پی ایفای نقش مؤثر در کمک به سیاستگذاران جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار اجتماعی بعنوان یک اولویت سیاستگذاری مشروع و ضروری بوده اند. تحقیقات اندک اما رو به افزایش در حوزه توسعه پایدار بر انگیزه های اجتماعی و عمومی مهارت آموزان و کارآفرینان متمرکز بوده و مشخصاً چگونگی تلفیق اهداف اجتماعی و محیط زیست را در کسب و کار برای توسعه پایدار اجتماعی تبیین کرده اند.

بنابراین با توجه به مطالب ارائه شده، این تحقیق به دنبال ارائه الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر مهارت آموزی و کارآفرینی می باشد و به دنبال پاسخ به این سوال می باشد که، الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر مهارت آموزی و کارآفرینی چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش

توسعه پایدار اجتماعی

توسعه پایدار، توسعه ای است که نیازهای حاضر را بدون تهدید و مقابله با رفع نیازهای نسل های آینده، برآورده می کند. تأکید بر توسعه اقتصادی، جنبه سیستم های طبیعی و عدالت اجتماعی، سه قطب مفهوم پایداری هستند که با عنوان P3 شناخته می شوند (بت ۲۰۱۵). هنگامی که در مدیریت، جنبه های اقتصادی و زیست محیطی، بدون در نظر گرفتن بُعد اجتماعی بررسی شوند، مفهوم مدیریت پایدار مطرح می شود. بنابراین برای رسیدن به یک توسعه پایدار لازم است که سه مؤلفه بهبود اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مدنظر قرار گیرد. به همین دلیل است که در فرآیند تصمیم گیری اقداماتی باید صورت گیرد تا برنامه ریزی بصورت پایدار طراحی شود. در این مرحله لازم است برخی روش های تصمیم گیری استفاده گردد. از سوی دیگر روش شناسی تصمیم گیری چند معیاره دارای محدودیت های کمی است و شناسایی ارتباط بین فاکتورها معمولاً به اطلاعات و آشنایی تصمیم گیرنده با سازمان مورد مطالعه بستگی دارد. بنابراین، قضاوت های افراد برای فاکتورها می تواند روی نتیجه نهایی تأثیر گذار باشد (مریدسادات ۱۳۹۳). توسعه از نظر اندیشه وران علوم اقتصادی و اجتماعی، به معنای ارتقای مستمر کل جامعه و نظم اجتماعی به سوی زندگی بهتر یا انسانی تر است (چن ۲۰۱۶).

اصطلاح توسعه پایدار یا پایا در اوایل سالهای دهه ۱۹۷۰ درباره محیط و توسعه بکار رفت. توسعه پایدار فرآیندی است برای بدست آوردن پایداری در هر فعالیتی که نیاز به منابع و جایگزینی سریع

و یکپارچه آن وجود دارد. توسعه پایدار در کنار رشد اقتصادی و توسعه بشری در یک جامعه یا یک اقتصاد توسعه یافته، سعی در تحصیل توسعه مستمر، ورای توسعه اقتصادی دارد (هیت ۲۰۱۷). توسعه پایدار مفهومی است که به واسطه پیامدهای منفی اجتماعی ناشی از رویکردهای توسعه یک‌جانبه اقتصادی پس از انقلاب صنعتی و تغییر نگرش بشر به مفهوم رشد و پیشرفت پدید آمده است (ایفو ما و همکاران ۲۰۱۵).

هدف اصلی توسعه پایدار، تأمین نیازهای اساسی، بهبود استانداردهای زندگی برای همه، حفاظت و مدیریت بهتر اکوسیستم‌ها است (ردلیفت، ۲۰۰۲). اغلب محققان توسعه پایدار را در سه محور اصلی زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی بررسی می‌کنند. توسعه پایدار باید اهداف خود را در این سه محور به طور هم‌زمان، به صورت ذیل محقق سازد: رشد اجتماعی ای را که در آن نیازهای برآورده شده همه افراد را فراهم کند. حفاظت موثری از محیط زیست به عمل آورده و در مصرف منابع طبیعی با دقت عمل نماید. رشد پایدار اقتصادی را به همراه داشته باشد (چائو ۲۰۱۵).

کارآفرینی و مهارت آموزی

پیتر دراگر معتقد است که کارآفرینی بهره‌برداری از فرصت‌ها برای ایجاد تغییر است و کارآفرین کسی است که فعالیت اقتصادی کوچک و جدیدی را با سرمایه خود شروع می‌نماید، ارزش‌ها را تغییر می‌دهد و ماهیت آنها را دچار تحول می‌نماید (تابع ۱۳۹۶). دکتر رضاییان، کارآفرینی را فرایند شکار فرصت‌ها به وسیله افراد، به طوری فردی (کارآفرینی مستقل) یا در سازمان‌ها (کارآفرینی سازمانی)، بدون در نظر گرفتن منابع موجود در اختیار آنها می‌دانند (بلوتی و همکاران ۲۰۱۴). کارآفرینی یک مفهوم چند وجهی پیچیده‌ای است که امروزه توجه زیادی را به خود جلب کرده است و بیشتر صاحب‌نظران توافق دارند که کارآفرینی و کارآفرینان سهم به‌سزایی در توسعه اقتصادی دارند (کالینز ۲۰۰۹). بنابراین کارآفرینی موضوعی میان‌رشته‌ای است که رشته‌های مختلفی همچون

¹ Sustainable social development

اقتصاد، روانشناسی، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و مدیریت در تکامل آن نقش اساسی داشته‌اند (کیاکجوری و رودکر نژاد ۱۳۸۸).

برنامه ریزی کارآفرینانه ادر بردارنده تصمیم‌گیری‌هایی است که راجع به اهداف کارآفرینانه بلند مدت سازمان می‌باشند. در این نوع از برنامه ریزی مقاصد (مأموریتها) و هدف‌های سازمان مشخص و اهداف بلند مدت به هدف‌های کمی و کوتاه که آن را هدفگذاری می‌نامند، تجزیه می‌گردد. همچنین سیاستهای کلی (تدوین و تنظیم خط مشی‌ها) و برنامه‌های عملیاتی طرح‌ریزی می‌گردد (دن ۲۰۱۲). برنامه ریزی کارآفرینانه بستر لازم برای انتقال دانش و مهارت‌های ضروری به افراد علاقه‌مند بالاحص دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی که جویای مشاغل ارضا‌کننده هستند را فراهم می‌کند. برنامه ریزی کارآفرینانه لازمه توسعه کارآفرینی است (فدریکی ۲۰۰۷).

برنامه ریزی کارآفرینانه در هر جامعه و وظایف ویژه‌ای به عهده دارد که از آن جمله می‌توان آزادسازی و رهایی افراد جامعه از ناتوانی و آموزش و هدایت آنان به بازار کار اشاره نمود. فرایند آموزش و هدایت افراد به بازار کار در دو دهه اخیر تحت تأثیر سه عامل عمده قرار گرفته است: افزایش جمعیت، رویدادهای منطقه‌ای و جهانی و همچنین تغییرات سریع تکنولوژیک. در نتیجه وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان را به طور قابل ملاحظه‌ای دستخوش دگرگونی کرده است. یکی از راههای مقابله با این معضل، برنامه ریزی کارآفرینانه به دانش‌آموزان و دانشجویان است. در واقع منظور از اجرای دوره‌های برنامه ریزی کارآفرینانه گوناگون این است که فراگیران طی دوران تحصیل خود افرادی مؤسس تربیت شوند. این افراد شامل پیشروان در فعالیت‌ها، ماجراجویان، جسوران، مبتکران، فرصت‌طلبان، جاه‌طلبان و ترقی‌خواهان می‌باشند (گوجان ۲۰۱۱).

ادغام برنامه ریزی کارآفرینانه و مهارت‌آموزی در برنامه درسی هنرستان‌ها و دانشگاه‌ها باعث غنی‌سازی تجارب یادگیری فراگیران، افزایش ایجاد کسب و کارهای جدید توسط هنرجویان و

¹ Entrepreneurial planning

دانشجویان، ارتقای مهارت های شغلی و مدیریت کسب و کار، افزایش ارتباط میان مراکز علمی و صنعت و ایجاد فرصتی برای آزمون محتوا و روش های تدریس کارآفرینی است (هاپکینز ۲۰۱۵).

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و رویکرد کاربردی دارد. رویکرد کلی تحقیق حاضر از نوع روش تحقیق آمیخته با غالبیت رویکرد کمی بوده است. برای شناسایی شاخص های توسعه پایدار اجتماعی از الگوی تحلیل محتوا (کیفی) و برای شناسایی شاخص های مهارت آموزی و کارآفرینی از الگوی فراترکیب استفاده شد، در گام بعدی برای سطح بندی متغیرهای تاثیرگذار بر توسعه پایدار اجتماعی با رویکرد ساختاری-تفسیری (ISM) و روابط بین متغیرهای تحقیق و ارزش آن را از روش معادلات ساختاری (SEM) بدست آمد.

جامعه آماری بخش کیفی شامل کارشناسان و اساتید دانشگاه در حوزه مهارت آموزی و کارآفرینی و مدیریت در استان گلستان می باشند و روش نمونه گیری در این تحقیق از نوع زنجیره ای (روش نمونه گیری گلوله برفی) می باشد، بدین صورت که جمع آوری داده تا رسیدن به نقطه اشباع ادامه پیدا کرد که تعداد آن ۱۱ نفر می باشند و همچنین جامعه آماری در بخش کمی شامل مدیران ارشد، افراد با تجربه، کارکنان و کارشناسانی که در امور برنامه ریزی کشور اشتغال، بویژه سازمان مدیریت و برنامه ریزی و شورای عالی اشتغال در استان گلستان می باشند و روش نمونه گیری در این تحقیق از نوع تصادفی ساده می باشد. تعداد جامعه آماری ۹۵۰ نفر می باشد که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۲۷۴ نفر می باشد.

روش و ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی بصورت مصاحبه نیمه ساختار و در بخش کمی بصورت پرسشنامه محقق ساخته می باشد. در پژوهش حاضر جهت تحلیل داده ها و دست یابی به اهداف مذکور از روش های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. یکی از روش های آماری برای تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود در مجموعه داده ها روش تجزیه عامل ها یا تحلیل عاملی می باشد.

تحلیل عاملی بر دو نوع تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی است. با استفاده از نرم افزار SPSS20 و Smart PLS مورد استفاده قرار گرفت، در نهایت مدل نهایی الگوی تحقیق سنجش و برازش قرار گرفت.

یافته‌ها

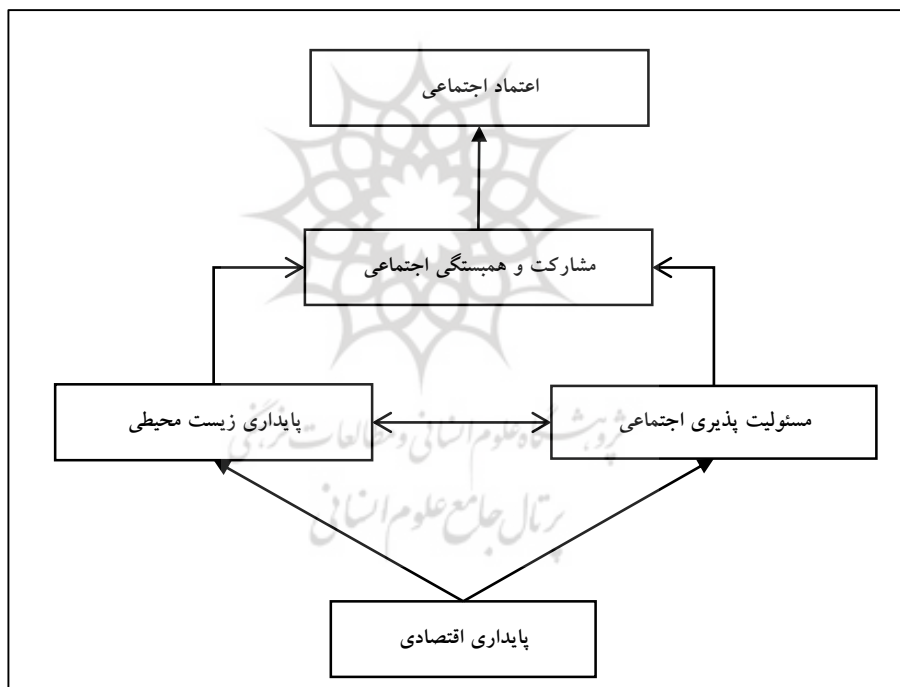
از شاخص‌های استخراج شده از متون مقالات مرتبط، با حذف شاخص‌های هم‌معنی و پرتکرار و در نهایت با مقوله و دسته‌بندی شاخص‌های نهایی، ۵ مقوله اصلی و ۲۳ مقوله فرعی حاصل گردید. در این مرحله از کدگذاری، مقوله‌های اصلی و فرعی پژوهش مشخص شدند. نتایج این مقوله‌بندی در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱: مقوله‌های اصلی و فرعی پژوهش

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
جهت‌گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت‌آموزی	مشارکت ذینفعان در برنامه‌ریزی
	شناسایی نیازهای جامعه
	برنامه‌ریزی کوتاه مدت و بلند مدت
	تعیین اهداف مهارت‌آموزی و کارآفرینی
	تعیین چشم‌انداز مهارت‌آموزی و کارآفرینی
مدیریت کارآفرینی و مهارت‌آموزی	سبک مدیریتی
	تدوین استراتژی‌های کارآفرینی و مهارت‌آموزی
	تسهیل قوانین جهت حمایت از توسعه کارآفرینی و مهارت‌آموزی
	ارائه نوآوری در مدیریت
	تدوین اهداف کوتاه و بلند مدت مدیریتی
فرهنگ کارآفرینی و مهارت‌آموزی	فرهنگ نوآورانه منعطف
	ایجاد سیستم تشویق و ترغیب کارآفرینی و مهارت‌آموزی
	پذیرش ایده و طرح‌های نوین افراد
فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه	فرهنگ عمل‌گرایانه افراد
	به‌روز رسانی تجهیزات فناورانه
	برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه کارآفرینی و مهارت‌آموزی
	ایجاد سامانه اطلاعاتی جهت زمینه‌سازی کارآفرینی و مهارت‌آموزی

تخصیص منابع مود نیاز در زمینه کارآفرینی و مهارت آموزی	پشتیبانی حاکمیت
ارزیابی عملکرد کارآفرینانه در سازمان	
جذب تسهیلات دولتی	
سیاست‌های حمایتی دولت	
حمایت از کارآفرینی و مهارت آموزی	
استراتژی‌های حاکمیتی	

بر اساس نتایج مدل‌سازی ساختاری-تفسیری، الگوی نهائی سطوح متغیرهای شناسائی شده توسعه پایدار اجتماعی در شکل (۱) نمایش داده شده است. در این نگاره فقط روابط معنادار عناصر هر سطح بر عناصر سطح زیرین و همچنین روابط درونی معنادار عناصر هر سطر در نظر گرفته شده است.

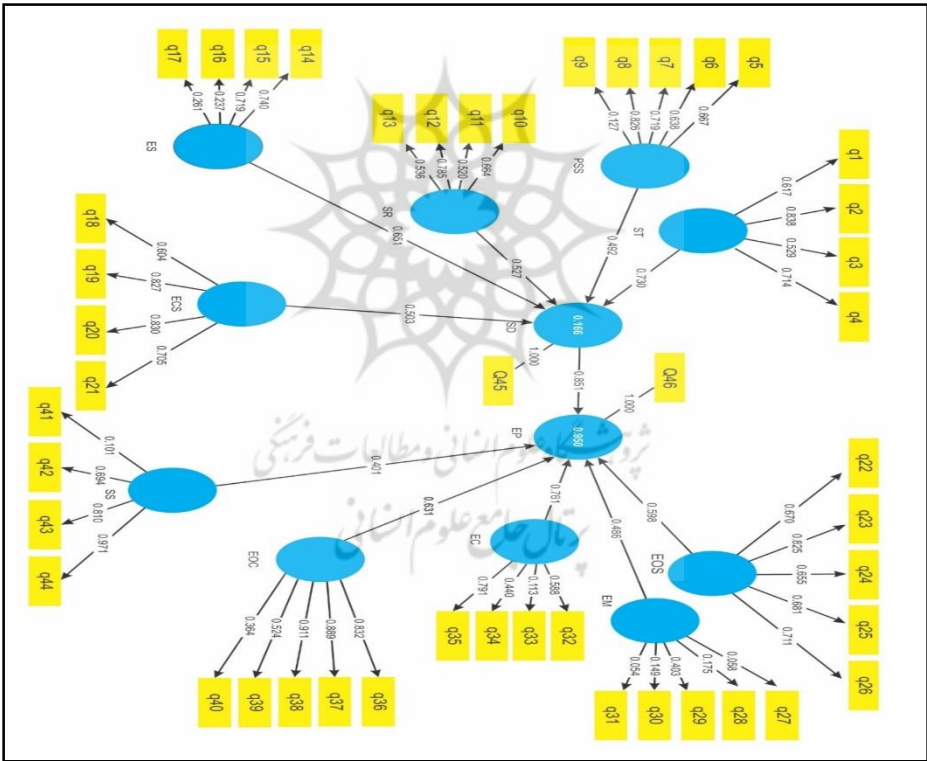

شکل ۱: نمودار نهایی حاصل از فرآیند ISM (توسعه پایدار اجتماعی)

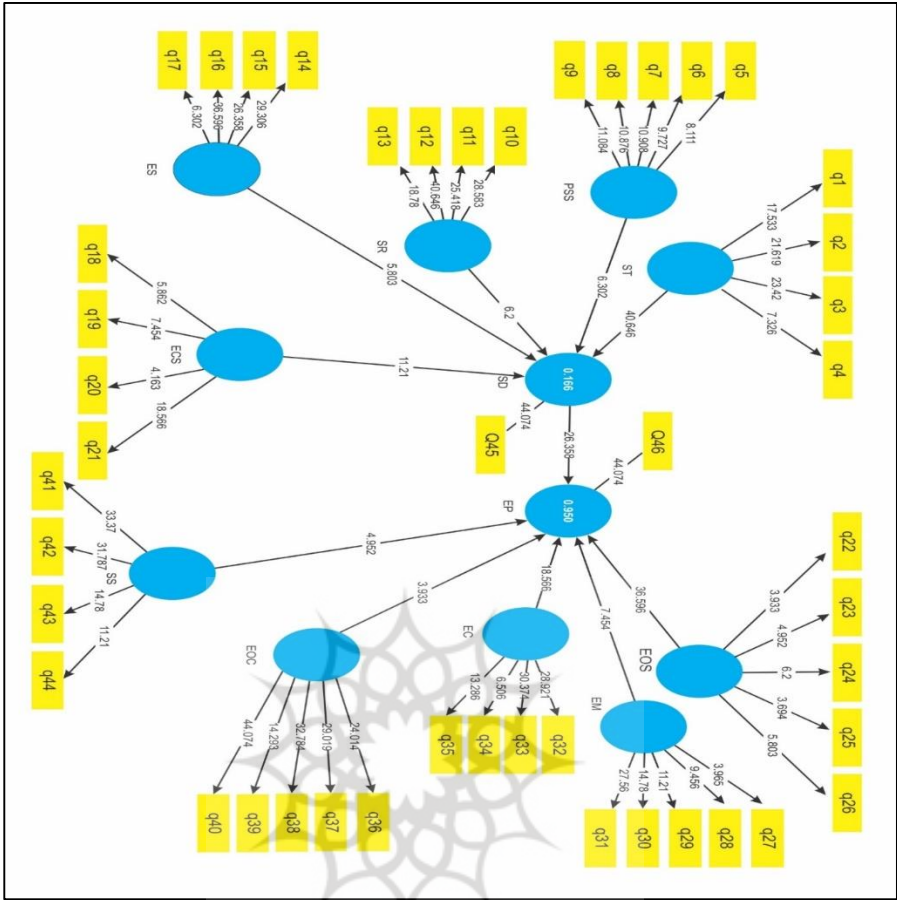
جدول ۲: مقوله های اصلی و علائم اختصاری

علائم اختصاری	مقوله های اصلی
---------------	----------------

ST	اعتماد اجتماعی
ES	پایداری اقتصادی
PSS	مشارکت و همبستگی اجتماعی
ESC	پایداری زیست محیطی
SR	مسئولیت پذیری اجتماعی
EOS	جهت‌گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت‌آموزی
EC	فرهنگ کارآفرینی و مهارت‌آموزی
EOC	فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینی و مهارت‌آموزی
EM	مدیریت کارآفرینی و مهارت‌آموزی
SS	پشتیبانی حاکمیت

شکل ۲: آزمون مدل مفهومی معادلات ساختاری در حالت تحلیل مسیر

شکل ۳: آزمون مدل مفهومی معادلات ساختاری در حالت آماره t

مطابق شکل های (۲) و (۳) می توان عنوان کرد که مهارت آموزی و کارآفرینی بر توسعه پایدار اجتماعی با توجه به ضریب مسیر ۰/۸۵۱ و آزمون t، ۲۶/۳۵۹ ارتباط مثبت و معنی دار و قوی دارد. همین طور اعتماد اجتماعی و پایداری اقتصادی رابطه معنی دار و قوی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. و مشارکت و همبستگی، پایداری زیست محیطی و مسئولیت پذیری اجتماعی ارتباط متوسطی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. عوامل جهت گیری استراتژی، فرهنگ کار، فرصت ها و قابلیت ها ارتباط قوی و معناداری با مهارت آموزی و کارآفرینی دارد. و مدیریت و پشتیبانی حاکمیت رابطه متوسطی با مهارت آموزی و کارآفرینی دارد.

جدول ۳: اعتبار بیرونی سازه‌های پژوهش

سازه‌های اصلی	روایی همگرا (AVE)	پایایی ترکیبی (CR)	آلفای کرونباخ
اعتماد اجتماعی	۰/۵۵۷	۰/۸۶۸	۰/۸۳۳
پایداری اقتصادی	۰/۶۴۵	۰/۸۷۸	۰/۸۱۵
مشارکت و همبستگی	۰/۵۲۵	۰/۸۴۲	۰/۷۷۶
پایداری زیست محیطی	۰/۵۱۶	۰/۸۱۹	۰/۷۷۰
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۵۵۴	۰/۸۵۷	۰/۷۸۴
جهت‌گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت‌آموزی	۰/۶۰۸	۰/۸۸۵	۰/۸۳۶
فرهنگ کارآفرینی و مهارت‌آموزی	۰/۵۲۳	۰/۷۴۰	۰/۷۶۴
فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینی و مهارت‌آموزی	۰/۶۷۷	۰/۸۹۳	۰/۸۳۹
مدیریت کارآفرینی و مهارت‌آموزی	۰/۶۰۱	۰/۷۷۷	۰/۹۰۱
پشتیبانی حاکمیت	۰/۵۳۹	۰/۸۰۳	۰/۸۸۵

میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از ۰/۵ است بنابراین روایی همگرا وجود دارد. آلفای کرونباخ تمامی متغیرها بزرگتر از ۰/۷ بوده بنابراین پایایی مورد تأیید است. مقدار پایایی ترکیبی (CR) نیز بزرگتر از AVE است و در تمامی موارد از آستانه ۰/۷ بزرگتر است بنابراین شرط سوم نیز برقرار است.

روایی واگرا دیگر معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری در روش PLS است. ماتریس روایی واگرا در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول ۴: ماتریس سنجش روایی واگرا برای عوامل توسعه پایدار اجتماعی

سازه‌های اصلی	اعتماد اجتماعی	پایداری اقتصادی	مشارکت و همبستگی	پایداری زیست محیطی	مسئولیت‌پذیری اجتماعی
اعتماد اجتماعی	۰/۷۴۶				
پایداری اقتصادی	۰/۲۱۷	۰/۸۰۳			
مشارکت و همبستگی	۰/۶۳۰	۰/۲۹۷	۰/۷۲۵		
پایداری زیست محیطی	۰/۵۴۰	۰/۳۴۴	۰/۵۸۶	۰/۷۱۸	
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۳۵۸	۰/۱۴۲	۰/۱۷۸	۰/۳۰۷	۰/۷۴۴

جدول ۵: ماتریس سنجش روایی واگرا برای عوامل مهارت‌آموزی و کارآفرینی

پشتیبانی حاکمیت	مدیریت کارآفرینانه	فرصت ها و قابلیت ها	فرهنگ کارآفرینانه	جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه	سازه‌های اصلی
				۰/۷۸۰	جهت گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت آموزی
			۰/۷۲۳	۰/۳۷۵	فرهنگ کارآفرینی و مهارت آموزی
		۰/۸۲۳	۰/۴۳۴	۰/۳۲۳	فرصت ها و قابلیت های کارآفرینی و مهارت آموزی
	۰/۸۰۶	۰/۷۲۴	۰/۷۵۹	۰/۷۶۲	مدیریت کارآفرینی و مهارت آموزی
۰/۶۷۲	۰/۷۳۵	۰/۷۴۲	۰/۷۲۹	۰/۸۴۴	پشتیبانی حاکمیت

همانگونه که در جدول (۵) مشاهده می‌کنید، جذر AVE که برای هر سازه گزارش شده است (قطر اصلی) از همبستگی آن با سایر سازه‌های مدل بیشتر است که این موضوع بیانگر روایی و اگرایی قابل قبول برای مدل‌های اندازه‌گیری است.

شاخص‌های متعددی برای ارزیابی میزان برازش ساختاری مدل وجود دارد که هر یک از آنها مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۶: خلاصه نتایج ارزیابی برازش ساختار مدل

GoF	F2	Q2	ضریب تعیین	سازه‌های اصلی
۰/۴۸۰	-	۰/۱۶۶	۰/۳۹۰	اعتماد اجتماعی
	۰/۲۵۶	۰/۱۵۹	۰/۶۶۶	پایداری اقتصادی
	۰/۱۳۶	۰/۲۶۹	۰/۵۲۰	مشارکت و همبستگی
	۰/۱۲۷	۰/۸۷	۰/۲۶۱	پایداری زیست محیطی
	۰/۱۶۵	۰/۲۵۵	۰/۴۷۰	مسئولیت پذیری اجتماعی
	۰/۲۱۹	۰/۴۱۶	-	جهت گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت آموزی
	۰/۱۳۴	۰/۸۷	۰/۲۲۷	فرهنگ کارآفرینی و مهارت آموزی
	۰/۲۸۸	۰/۱۷۰	۰/۲۷۳	فرصت ها و قابلیت های کارآفرینی و مهارت آموزی

GoF	F2	Q2	ضریب تعیین	سازه‌های اصلی
	۰/۱۸۱	۰/۴۰۱	۰/۳۰۶	مدیریت کارآفرینی و مهارت آموزی
	۰/۱۱۹	۰/۲۵۵	۰/۲۵۱	پشتیبانی حاکمیت

ضریب تعیین (R^2) سازه‌های درونزای مدل پژوهش مطلوب می‌باشد. مقدار ضریب تعیین ۰/۳۹ گزارش شده است که مقدار قابل قبولی است. مقدار شاخص Q2 در تمامی موارد مثبت بدست آمده است که نشان می‌دهد برازش مدل مناسب است. مقدار اندازه اثر (F2) برای متغیرهای پژوهش در سطح متوسط تا قوی برآورد شده است.

مقدار نیکویی برازش در این مطالعه برابر است:

$$\text{میانگین مقادیر شاخص ضریب تعیین} = (R^2) = ۰/۴۰۱$$

$$\text{میانگین مقادیر شاخص افزونگی (Communality)} = ۰/۵۷۶$$

$$\text{GoF} = \sqrt{0.576 \times 0.401} = 0.480$$

شاخص GoF برابر ۰/۴۸ بدست آمده است بنابراین مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۷: خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها

میزان تاثیر	سطح معنی داری	رزش آزمون t	ضریب مسیر	مسیرها
قوی	معنی دار و مثبت	۴۰/۶۴۶	۰/۷۳۰	اعتماد اجتماعی ← توسعه پایدار اجتماعی
متوسط	معنی دار و مثبت	۶/۳۰۲	۰/۴۹۲	مشارکت و همبستگی ← توسعه پایدار اجتماعی
متوسط	معنی دار و مثبت	۵/۸۰۳	۰/۵۰۳	پایداری زیست محیطی ← توسعه پایدار اجتماعی
قوی	معنی دار و مثبت	۱۱/۲۱	۰/۶۵۱	پایداری اقتصادی ← توسعه پایدار اجتماعی
متوسط	معنی دار و مثبت	۶/۲۰	۰/۵۲۷	مسئولیت پذیری اجتماعی ← توسعه پایدار اجتماعی
قوی	معنی دار و مثبت	۲۶/۳۵۹	۰/۸۵۱	مهارت آموزی و کارآفرینی ← توسعه پایدار اجتماعی

مهارت آموزی و کارآفرینی ← جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه	۰/۶۹۸	۳۶/۵۶۹	معنی دار و مثبت	قوی
مهارت آموزی و کارآفرینی ← مدیریت کارآفرینانه	۰/۴۸۶	۷/۴۵۴	معنی دار و مثبت	متوسط
مهارت آموزی و کارآفرینی ← فرهنگ کارآفرینانه	۰/۷۶۱	۱۸/۵۶۶	معنی دار و مثبت	قوی
مهارت آموزی و کارآفرینی ← فرصت ها و قابلیت های کارآفرینانه	۰/۶۳۱	۳/۹۳۳	معنی دار و مثبت	قوی
مهارت آموزی و کارآفرینی ← پشتیبانی حاکمیت	۰/۴۰۱	۴/۹۵۲	معنی دار و مثبت	متوسط

ارزیابی وضعیت موجود و مطلوب عوامل موثر بر توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر مهارت آموزی و کارآفرینی

دیدگاه افراد پیرامون وضعیت ابعاد مختلف موثر بر توسعه پایدار اجتماعی با آزمون t دو نمونه بررسی شده است. در این آزمون فرض صفر (H0) مبتنی بر آن است که متغیر مورد بررسی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و فرض بدیل (Ha) نیز ادعای آزمون است.

جدول ۸: آزمون T مستقل برای وضعیت عوامل توسعه پایدار اجتماعی

Independent Samples Text									
t-test for Equality of Means					Levenes Test for Equality of Variances			مؤلفه ها	
تفاوت در سطح اطمینان ۹۵ درصد	خطای استاندارد	اختلاف میانگین	معناداری	درجه آزادی	T	معناداری	F		
پایین ترین	الاترین							رض برابری واریانس دو گروه اجتماعی	
۱/۸۷۳	-۰/۱۷۸	۰/۵۲۱	۰/۸۴۶	۰/۰۰۶	۲۱۵	۱/۹۷۲	۰/۰۶۲		
۱/۸۴۹	-۰/۱۵۶	۰/۵۱۰	۰/۸۴۶	۰	۲۰۲/۳	۱/۹۷۱			فرض نابرابری

									واریانس دو گروه	
-۰/۵۴	-۱/۰۷۴	۰/۰۷۵	-۰/۴۵۱	۰	۲۱۵	-۲۴/۱۶	۰	۳۷/۱۷	رض برابری واریانس دو گروه	پایداری اقتصادی
-۰/۶۹۱	-۰/۹۴۷	۰/۰۴۶	-۰/۴۵۱	۰	۲۱۱/۲	-۲۸/۱۰			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
-۱/۲۱۱	-۱/۶۵۳	۰/۰۸۶	-۱/۳۶۴	۰	۲۱۵	-۱۰/۹۶	۰	۳۹/۸۹	رض برابری واریانس دو گروه	مشارکت و همبستگی اجتماعی
-۱/۰۵۱	-۱/۴۲۲	۰/۰۵۳	-۱/۳۶۴	۰	۲۱۵	-۲۴/۴۷			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
-۰/۸۹۰	-۱/۰۷۹	۰/۱۲۴	-۰/۸۵۰	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۱۱/۰۴	۰	۵۱/۶۷	رض برابری واریانس دو گروه	پایداری زیست محیطی
-۰/۹۶۱	-۱/۱۷۲	۰/۰۸۹	-۰/۸۵۰	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۱۹/۴۵			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
۱/۰۶۵	-۱/۵۶۹	۰/۶۶۹	۰/۲۵۴	۰	۲۱۵	-۰/۳۷۹	۰/۷۷۵	۰/۰۸۹	رض برابری واریانس دو گروه	مسئولیت پذیری اجتماعی
۱/۰۵۹	-۱/۵۶۶	۰/۶۶۸	۰/۲۵۴	۰/۰۰۳	۲۰۱/۶	-۰/۳۸۰			فرض نابرابری واریانس دو گروه	

بر اساس نتایج به دست آمده، تحلیل واریانس ها نشان می دهد که با فرض برابری واریانس دو گروه و در سطح اطمینان ۹۵ درصد، معناداری به دست آمده برای میانگین ها مولفه پایداری زیست محیطی از مقدار استاندارد ۰/۰۵ بزرگتر می باشد، لذا میان پاسخ های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر این عوامل از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند. همچنین برای میانگین های مولفه های اعتماد اجتماعی، پایداری اقتصادی، مشارکت و همبستگی و مسئولیت پذیری از مقدار استاندارد ۰/۰۵ کوچکتر می باشد، لذا میان پاسخ های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر این عوامل از وضعیت مطلوبی برای توسعه پایدار اجتماعی برخوردار نیستند و از وضعیت مطلوب فاصله دارند(جدول ۸).

جدول ۹: آزمون T مستقل برای وضعیت عوامل مهارت آموزی و کارآفرینی

Independent Samples Text								مولفه ها		
t-test for Equality of Means				Levenes Test for Equality of Variances						
تفاوت در سطح اطمینان ۹۵ درصد		خطای استاندارد	اختلاف میانگین	معناداری	درجه آزادی	آمار T	معناداری		آمار F	
پایین ترین	الاترین									
-۰/۷۶۶	-۰/۸۴۹	۰/۱۴۳	-۰/۹۸۶	۰/۰۰۶	۲۱۵	-۱۴-۱۷	۰	۳۵/۴۳	رض برابری واریانس دو گروه	جهت گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت آموزی
-۰/۷۲۲	-۰/۸۳۴	۰/۰۸۹	-۰/۹۸۶	۰	۲۱۵	-۴۱-۵۳			فرض نابرابری واریانس دو گروه	

۰/۵۴۴	-۰/۶۶۵	۰/۰۸۸	-۱/۲۵۵	۰	۲۱۵	-۳۹/۲۱	۰	۲۹/۱۷	برض برابری وارینانس دو گروه	فرهنگ کارآفرینی
-۰/۹۳۵	-۱/۵۲	۰/۰۳۹	-۱/۲۵۵	۰	۲۱۱/۲	-۱۹/۸۷			فرض نابرابری وارینانس دو گروه	ومهارت آموزی
-۱/۵۸۵	-۱/۶۷۸	۰/۰۸۶	-۱/۶۲۲	۰	۲۱۵	-۳۲-۱۲	۰	۱۰/۸۹	برض برابری وارینانس دو گروه	فرصت ها و قابلیت های
-۱/۲۴۱	-۱/۴۳۶	۰/۰۴۱	-۱/۶۲۲	۰	۲۱۵	-۱۱/۱۱			فرض نابرابری وارینانس دو گروه	کارآفرینی و مهارت آموزی
-۱/۴۱۳	-۱/۵۲۰	۰/۰۳۵	-۲/۵۱۲	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۹/۵۲	۰	۴۰/۶۷	برض برابری وارینانس دو گروه	مدیریت کارآفرینی
-۰/۸۴۷	-۰/۹۵۸	۰/۰۷۷	-۲/۵۱۲	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۱۸/۶۵			فرض نابرابری وارینانس دو گروه	ومهارت آموزی
-۱/۰۸۹	-۱/۲۴۱	۰/۱۱۲	-۱/۵۶۴	۰	۲۱۵	-۶/۲۱	۰	۹۵/۸۶	برض برابری وارینانس دو گروه	پشتیبانی
-۱/۳۰۷	-۱/۵۶۷	۰/۶۶۸	-۱/۵۶۴	۸۰/۰۰۲	۲۱۵	-۳/۶۲			فرض نابرابری وارینانس دو گروه	حاکمیت

بر اساس نتایج به دست آمده، تحلیل واریانس ها نشان می دهد که با فرض برابری واریانس دو گروه و در سطح اطمینان ۹۵ درصد، معناداری به دست آمده برای میانگین مولفه مدیریت کارآفرینی و مهارت آموزی از مقدار استاندارد ۰/۰۵ بزرگتر می باشد، لذا میان پاسخ های دو گروه نسبت به

وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر مدیریت کارآفرینی و مهارت آموزی از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند. همچنین برای میانگین های مولفه های جهت گیری استراتژی، فرهنگ، فرصت ها و قابلیت ها و پشتیبانی حاکمیت از مقدار استاندارد ۰/۰۵ کوچکتر می باشد، لذا میان پاسخ های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر این عوامل از وضعیت مطلوبی برای کارآفرینی و مهارت آموزی برخوردار نیستند و از وضعیت مطلوب فاصله دارند (جدول ۹).

نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر ارائه الگوی پایداری اجتماعی مبتنی بر مهارت آموزی و کارآفرینی می باشد. نتایج تحقیق در بخش کیفی نشان می دهد که بر اساس تحلیل های صورت گرفته با استفاده از تحلیل محتوا در مجموع ۵ مقوله اصلی و ۲۱ مقوله فرعی برای توسعه پایدار اجتماعی در این تحقیق استخراج و برجسب گذاری شدند. مقوله های اصلی توسعه پایدار اجتماعی شامل ۵ مقوله و مقوله های فرعی شامل ۲۱ مقوله است؛ که مقوله اصلی پایداری اقتصادی شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: ارائه مشوقهای مالی به کارآفرینان و مهارت آموزان، توسعه اقتصادی و افزایش بهره وری، ارتقاء مقاومت اقتصادی و ارائه تسهیلات دولتی به کارآفرینان و مهارت آموزان می باشد؛ مقوله اصلی مسئولیت پذیری اجتماعی شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: مسئولیت قانونی، مسئولیت اخلاقی بشر دوستانه، مسئولیت اقتصادی و مسئولیت زیست محیطی است؛ مقوله اصلی پایداری زیست محیطی شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: مدیریت صحیح مصرف انرژی، استقرار الگوی بهینه مصرف انرژی، در نظر گرفتن منافع زیست محیطی و افزایش آگاهی شهروندان جهت صیانت از محیط زیست می باشد. مقوله اصلی مشارکت و همبستگی اجتماعی شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: تقویت نهادهای محلی، تعامل بین جامعه محلی و دولت، مسئولیت پذیری و تدوین برنامه های مشارکتی، مشارکت در فعالیت های فرهنگی و حمایت از مشارکت شهروندان در طرح های

توسعه شهری است؛ مقوله اصلی اعتماد اجتماعی شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: به حداقل رساندن مقاومت جهت به کارگیری طرح‌ها و تغییرات نوآورانه، شکل‌گیری فرهنگ نوآوری در ذهن مدیریت، افزایش تحمل ریسک و شکست و ایجاد فرهنگ یکپارچه کارآفرینی و مهارت‌آموزی می‌باشد.

همچنین در این تحقیق با استفاده از روش فراترکیب، مقوله‌های اصلی و فرعی پژوهش مشخص شدند که شامل ۵ مقوله اصلی و ۲۳ مقوله فرعی می‌باشد. مقوله اصلی پشتیبانی حاکمیت که شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: جذب تسهیلات دولتی، سیاست‌های حمایتی دولت، حمایت از کارآفرینان و مهارت‌آموزان و استراتژی‌های حاکمیتی می‌باشد. مقوله اصلی فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینی و مهارت‌آموزی که شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: به روز رسانی تجهیزات فناورانه، برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه کارآفرینی و مهارت‌آموزی، ایجاد سامانه اطلاعاتی جهت زمینه‌سازی کارآفرینی و مهارت‌آموزی، تخصیص منابع مورد نیاز زمینه کارآفرینی و مهارت‌آموزی و ارزیابی عملکرد کارآفرینانه در سازمان می‌باشد. مقوله اصلی فرهنگ کارآفرینی و مهارت‌آموزی که شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: فرهنگ نوآورانه منعطف، ایجاد سیستم تشویق و ترغیب کارآفرینی و مهارت‌آموزی، پذیرش ایده و طرح‌های نوین افراد و فرهنگ عمل‌گرایانه می‌باشد. مقوله اصلی مدیریت کارآفرینی و مهارت‌آموزی که شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: سبک مدیریتی سازمان، تدوین استراتژی‌های کارآفرینی و مهارت‌آموزی، تسهیل قوانین جهت حمایت از توسعه کارآفرینی و مهارت‌آموزی، ارائه نوآوری در مدیریت و تدوین اهداف کوتاه و بلند مدت مدیریتی می‌باشد. مقوله اصلی جهت‌گیری استراتژی کارآفرینی و مهارت‌آموزی که شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: مشارکت ذینفعان در برنامه‌ریزی، شناسایی نیازهای سازمان، برنامه‌ریزی کوتاه و بلند مدت، تعیین اهداف کارآفرینانه و تعیین چشم‌انداز کارآفرینانه می‌باشد.

نتایج تحقیق در بخش کمی نشان می دهد که در پرسشنامه محقق ساخته که ۴۴ مولفه استخراج شده از مصاحبه ها و مطالعات انجام شده، به عنوان زیر مولفه های ۱۰ مقوله قرار داده شده است. مطابق نتایج می توان عنوان کرد که مهارت آموزی و کارآفرینی بر توسعه پایدار اجتماعی با توجه به ضریب مسیر $0/851$ و آزمون t ، $26/359$ ارتباط مثبت و معنی دار و قوی دارد. همین طور اعتماد اجتماعی و پایداری اقتصادی رابطه معنی دار و قوی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. و مشارکت و همبستگی، پایداری زیست محیطی و مسئولیت پذیری اجتماعی ارتباط متوسطی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. عوامل جهت گیری استراتژی، فرهنگ و فرصت ها و قابلیت ها ارتباط قوی و معناداری با مهارت آموزی و کارآفرینی دارد و مدیریت و پشتیبانی حاکمیت رابطه متوسطی با مهارت آموزی و کارآفرینی دارد.

در این تحقیق برای ارزیابی اعتبار مدل بیرونی (اندازه گیری) از سه شاخص روایی همگرا، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ استفاده شد. میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از $0/5$ است بنابراین روایی همگرا وجود دارد. مقدار پایایی ترکیبی (CR) نیز بزرگتر از AVE است و در تمامی موارد از آستانه $0/7$ بزرگتر است بنابراین شرط سوم نیز برقرار است. آلفای کرونباخ تمامی متغیرها بزرگتر از $0/7$ بوده بنابراین پایایی مورد تأیید است. شاخص GOF برابر $0/48$ بدست آمده است بنابراین مدل از برازش مطلوبی برخوردار است. نتایج این تحقیق با نتایج مطالعات آلبسون ۲۰۱۶ و رضوی و همکاران (۱۳۹۳) مطابقت دارد.

پیشنهاد های پژوهش

- ✓ ایجاد فرصت های عادلانه با تاکید بر اصل تعهد و تخصص و شایسته سالاری در جذب و بهره گیری از توانمندی های متخصص در نظام مدیریتی.
- ✓ ایجاد فضای لازم برای مهارت آموزان و کارآفرینان برای پیوستن به شبکه های کسب و کار، بازاریابی محصولات شبکه ی فروش محصولات.

✓ ایجاد یک شبکه بزرگ کارآفرینی و مهارت‌آموزی در سطح استان، ایجاد مراکز کارآفرینی و مهارت‌آموزی در سطح استان و شهرستان‌ها برای معرفی مهارت‌آموزان و کارآفرینان برتر، سهولت دسترسی به آنها و برقراری ارتباط میان افراد و شرکت‌ها.

منابع

- ملک اخلاق، اسماعیل؛ مرادی، محمود؛ درستکاراحمدی، ناهید؛ مهدی‌زاده، مهران (۱۳۹۳). بررسی تاثیر کارآفرینی استراتژیک بر دست‌یابی به مزیت رقابتی (مطالعه موردی صنعت ساختمان و مسکن). پژوهشنامه مدیریت اجرایی، ۶(۱۱): ۱۷۴-۱۴۵.
- کنعانی کاشانی، علی؛ گلرد، پروانه (۱۳۹۶). تاثیر مزیت رقابتی بر کارآفرینی استراتژیک با نقش میانجی نظریه تخریب خلأفانه شومپتر. پژوهش‌های مدیریت راهبردی، ۲۳(۴): ۲۰-۱.
- رضوی، سید مصطفی؛ شهریار، سلطانه‌علی؛ احمدپور داریانی، محمود (۱۳۹۴). بررسی تاثیر دو سوتوانی سازمانی بر کارآفرینی راهبردی. توسعه کارآفرینی، ۸(۴): ۷۸۶-۷۶۷.
- خزایی پول، مرتضی؛ زارعی، هادی؛ دهقان، محمدصادق؛ کریمی، امیرحسین (۱۳۹۱). کارآفرینی استراتژیک و مزیت رقابتی، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش‌بنیان، بابلسر، شرکت پژوهشی طرود شمال.
- طبرسا، غلامعلی؛ یداللهی فارسی، جهانگیر؛ نائیجی، محمدجواد (۱۳۹۲). الگوی کارآفرینی راهبردی با رویکرد مدیریت منابع انسانی: نقش واسطه‌ای تبادل دانش. چشم‌انداز مدیریت بازرگانی، ۱۵(۳): ۱۸۰-۱۶۵.
- مریدسادات، پگاه (۱۳۹۳). طراحی الگوی سیاست توسعه کشاورزی پایدار با رویکرد کارآفرینانه-مطالعه موردی استان خوزستان. پایان‌نامه دکتری تخصصی. دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- تابع جماعت، ماشاله؛ موسی‌خانی، مرتضی؛ مهدی، الوانی؛ داوری، علی (۱۳۹۶). الگوی کارآفرینی استراتژیک: مطالعه موردی وزارت نیرو. فصلنامه پژوهش‌های سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی انرژی، ۳(۷): ۲۰۰-۱۷۱.
- کیاکجوری، کریم؛ رودگر نژاد، فروغ (۱۳۸۸). کارآفرینی استراتژیک: مفاهیم و ضرورت وجودی، چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت استراتژیک، تهران، گروه ناب، گروه پرتوبینا.
- رضوی، سید مصطفی؛ احمدپور داریانی، محمود؛ شهریار، سلطانه‌علی (۱۳۹۳). طراحی مدل مفهومی کارآفرینی استراتژیک بر مبنای رویکرد پیکره‌بندی. توسعه کارآفرینی، ۷(۱): ۵۵-۳۵.

- Dan, M. C. (2012). *The third mission of Universities in the Development Strategy of Vienna City*, *Informatica Economica*, 16(4), 49-51.
- Federici, D., Ferrante, F., and Vistocco, D. (2007). *On the Sources of Entrepreneurial Talent in Italy: Tacit vs., Codified Knowledge*, 2(3): 1-25.
- Guojin, C. (2011). *Study and practice on training scheme of university students' entrepreneurship ability*. In *International Conference on Information and Management Engineering*, Springer, Berlin, 299-304.
- Hopkins, P., and Bassett, A. (2015). *The Recycling of Entrepreneurial Talent, A report for Scottish Enterprise, Scottish Investment Bank*: 1-36.
- Pearce, Alison (2016) *International Entrepreneurial Talent Management, Discussion Topic*.
- Bellotti, F., et al. (2014). *Serious games and the development of an entrepreneurial mindset in higher education engineering students*, *Entertainment Computing*, 5(4): 357-366.
- Collings, D. G., & Mellahi, K. (2009). *Strategic talent management: A review and research agenda*. *Human Resource Management Review*, 19(4): 304–313
- Chen, Yuting. (2016). *Study of Applied Innovative Talents Training Mode Management based on Combination of Entrepreneurship Education*, *4th International Conference on Management Science, Education Technology, Arts, Social Science and Economics*, 5(3): 1777- 1782.
- Hitt, M., & Ireland, R., D. (2017). *The intersection of entrepreneurship and strategic management research*. *The Blackwell Handbook Of Entrepreneurship*, Chapter 3, <https://doi.org/10.1002/9781405164214.ch3>.
- Ifeoma, O. R., Purity, N. O., and Okoye-Nebo, C. (2015). *Effective Talent Management: Key to Organisational Success*, *Journal of Policy and Development Studies*, 289(1850): 1-12.
- Chao Hong, Shen, Abdelqader Alsakarneh, Asaad Ahmad. (2015). *Talent management in twenty - first century: theory and practically*, *International Journal of Applied Research* 1(11): 1036-1043.
- Bat, M., Yalci. M. (2015). *An Evaluation of Talent Management from an Organizational Perspective: The Case of Vodafone*, *Global Media Journal TR Edition, Edition*, 6(11): 90-112.

- Bönte, W., Audretsch, D. B., & Keilbach, M. (2008). *Entrepreneurship capital and its impact on knowledge diffusion and economic performance. Journal of Business Venturing, 23 (2), 687-698.*
- Bradley, A. P. (2016). *Talent management for universities, Australian Universities' Review, 58(1): 13-19.*
- Ardichvili, A., Cardozo, R. and Ray, S., (2003). *A theory of entrepreneurial opportunity identification and development. Journal of Business Venturing, 10(2) .pp. 1-7.*
- Bolton, Bill K., and John Thompson (2004). *Entrepreneurs: Talent, temperament, technique. Routledge.*

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی